

За разликата между науката и мистиката

В своята книга *Науката – една история* авторът Джон Грибин пише:

“Един от най-странните аргументи, които съм срещал, и които очевидно се изтъкват сериозно, е, че използването на термин като “гравитация”, за описване на причината за падането на една ябълка от дървото е не по-малко мистично от призоваване на “божията воля” за описание на явлението, тъй като думата гравитация е само един етикет. Това наистина е така, както е истина, че думите “Петата симфония на Бетовен” не са музика, а само етикет за обозначаване на едно музикално произведение, и за обозначаване на това произведение може да бъде използван всеки друг етикет – например кода на буквата V от азбуката на Морз. Учените добре разбират, че думите са просто етикети, които използваме за удобство и, че една роза ще разпръсква аромата си, независимо от това, как я наричаме. Тъкмо по тази причина те произволно избраха една безсмислена дума – кварк, за означаване на една от фундаменталните частици и използват названията на цветове (червен, зелен, син) за идентифициране на различните видове кварки. Те в никой случай не предполагат, че кварките са цветни в обикновения смисъл. Разликата между научното и мистичното описание на падането на една ябълка е в това, че независимо от това, как ще наречете явлението, в научни термини то може да бъде описано от точен закон (в случая – закона за обратната пропорционалност на квадрата от разстоянието) и, че същия закон може да се приложи и за движението на Луната около Земята и за всички тела във Вселената. За един мистик не съществува причина, поради която трябва да се очаква връзка между начина, по който пада ябълката и, например, движението на една комета към Слънцето. Но думата “гравитация” е само един съкратен израз на цялата съвкупност от идеи, включени в Нютоновите *Принципи* и в Айнщайновата обща теория на относителността. Думата “гравитация” извиква в съзнанието на учения пътър гоблен от идеи и закони, по същия начин, по който думите “Петата симфония на Бетовен” извикват в съзнанието на един диригент на симфоничен оркестър едно богато музикално преживяване. Не е важен етикетът, а криещият се зад него универсален закон, придаващ на науката силата да предсказва. Ние можем убедено да твърдим, че планетите (и кометите), обикалящи около другите звезди, се подчиняват на същия закон за обратната пропорционалност на квадрата от разстоянието, независимо от това, дали ще припишете този закон на “гравитацията” или на “божията воля”. И ние можем да бъдем уверени, че всички интелигентни същества, които евентуално населяват тези планети, изучавайки движенията, биха установили същия закон, въпреки че несъмнено ще го нарекат с име, различно от това, което използваме ние.”